

فصل ۵ ایران بعد از اسلام

ایرانیان مسلمان حکومت تشکیل می‌دهند

در سال گذشته خواندید که با ورود عرب‌های مسلمان به ایران، حکومت ساسانیان منقرض شد. مردم ایران هم که از حکومت ساسانی ناراضی بودند، با شنیدن پیام‌های دین اسلام، به تدریج مسلمان شدند. با ورود اسلام به سرزمین ما، دوره‌ی جدیدی در تاریخ ایران آغاز شد و ایران جزو سرزمین‌های اسلامی قرار گرفت.

تشکیل حکومت بنی‌عباس

▲ به بیرون ابومسلم، سپاهیانگن می‌گفتند: زیرا اغلب لباس سپاه می‌پوشیدند.

همان‌طور که در درس پیش خواندید، خلفای بنی‌امیه قوانین و عدالت اسلامی را رعایت نمی‌کردند؛ امامان را به شهادت می‌رساندند و نژاد عرب را از بقیه‌ی نژادها برتر می‌دانستند. در نتیجه، قیام‌های زیادی علیه بنی‌امیه صورت گرفت.

یکی از گروه‌های ناراضی، خاندان بنی‌عباس بود. بنی‌عباس با تبلیغات زیاد، طرف‌دارانی در میان ایرانیان پیدا کرده بودند. آنها می‌گفتند که می‌خواهند با ظلم و ستم مبارزه کنند و انتقام خون امام حسین (ع) و یارانش را بگیرند. ابومسلم خراسانی یکی از ایرانیانی بود که فرماندهی گروه‌های ناراضی را به عهده داشت. او در چند جنگ، سپاهیان بنی‌امیه را شکست داد و به این ترتیب خاندان بنی‌عباس به حکومت رسیدند.

پس از مدتی، خاندان بنی‌عباس هم ستمگری را آغاز کردند. آنها نیز به دستورات اسلام توجهی نداشتند و امامان شیعه و پیروان آنها را اذیت و آزار می‌کردند.

مرکز اصلی حکومت بنی‌عباس در بغداد (عراق کنونی) بود و خلفای عباسی بر بیشتر سرزمین‌های اسلامی، از جمله ایران، حکومت می‌کردند.

▲ مرقد مطهر امام موسی کاظم (ع) و امام محمد تقی (ع) در کاشان، عراق؛ این دو امام به دست بنی‌عباس به شهادت رسیدند.

بنی‌عباس شیوه‌ی درست کنسورداری را نمی‌دانستند؛ به همین دلیل، اغلب وزیران خود را از میان ایرانیان انتخاب می‌کردند تا بتوانند بر قلمرو پهن‌اورشان حکومت کنند.

نام: الهام	نام خانوادگی: لرستانی	استاد مربوطه: جناب آقای دکتر جمشید سروری
مقطع تدریس: ابتدایی	پایه تدریس: پنجم	موضوع تدریس: ایرانیان مسلمان حکومت تشکیل دادند
سال تحصیلی: ۹۸-۹۷	شماره طرح درس: (۱۹)	مدت: ۴۵ دقیقه

فعالیت های قبل از تدریس: تعیین اهداف (اهداف کلی - اهداف جزئی)

❖ اهداف کلی درس

- ✓ با چگونگی تشکیل حکومت های ایرانی آشنا شود.

❖ اهداف جزئی

- ✓ چگونگی تشکیل حکومت توسط ایرانیان را بداند.
- ✓ ابومسلم خراسانی را بشناسد و بتواند کار مهم او را بیان کند.
- ✓ نحوه ی تشکیل حکومت بنی عباس را بداند.
- ✓ چگونگی از ب
- ✓ ین رفتن حکومت عباسیان را بیان کند.
- ✓ علت رونق فرهنگ و هنر در زمان حکومت های ایرانی را بفهمد.
- ✓ دلایل نارضایتی مردم از حکومت بنی امیه و بنی عباس را درک کند.
- ✓ دانشمندان و مشاهیر هر دوره از حکومت های ایرانی را بشناسد.

اهداف رفتاری در حیطه ی شناختی: انتظار می رود دانش آموزان در پایان این درس بتوانند

- ✓ دانشمندان و مشاهیر هر یک از دوره های حکومت های ایرانی را نام ببرد.
- ✓ علت نارضی بودن مردم از دو حکومت بنی امیه و بنی عباس را توضیح و شرح دهد.
- ✓ چند مورد از پیشرفت های فرهنگ و هنر در دوران حکومت های ایرانی را مثال بزنند.
- ✓ روی نقشه شهرهای مهم قلمرو حکومت های ایرانی را تشخیص بدهد و با شناخت حکومت ها آن ها را تفکیک کند.
- ✓ دلایل مشترک از بین رفتن یک حکومت و راه حل های موفق بودن یک حکومت در اداره ی کشور را بررسی کند و دلایل و راه حل های ابتکاری ارائه دهد.
- ✓ حکومت های ایرانی را قبل و بعد از ورود اسلام به سرزمین مان، مقایسه کند، داوری کند و شباهت ها و تفاوت های این دو دسته را بنویسد.

اهداف رفتاری در حیطه ی عاطفی: انتظار می رود دانش آموزان در پایان این درس بتوانند

- ✓ به تاریخ حکومت های ایرانی علاقه مند شود.
- ✓ برای تلاش دانشمندان در جهت رونق فرهنگ و هنر ایرانی در دوره های مختلف ارزش قائل شود.
- ✓ به نقش حکومت ها و زمامداران آن ها در پیشرفت فرهنگ و هنر و صنعت ایرانی توجه کند.
- ✓ علاوه بر آشنایی با حکومت های مختلف، به سیر درخشان تاریخ سرزمین خود، بعد از ورود اسلام احترام بگذارد.
- ✓ تصمیم بگیرد با ادامه دادن راه بزرگان تاریخ این مرز و بوم، مراتب سپاس گذاری خود را به اندیشه های آن ها نشان دهد.

تعیین اهداف رفتاری در حیطه‌ی روانی – حرکتی: انتظار می‌رود دانش آموزان در پایان این درس بتوانند

- ✓ به آرامگاه بوعلی سینا مراجعه کند و جایگاه او در زمان حاضر، آثار و خدمت‌هایی را که داشته است مشاهده کند و به کلاس ارائه دهد.
- ✓ نمودار خط زمان تشکیل حکومت‌های اسلامی را فراگرفته و بتواند بدون کمک آن را رسم کند.
- ✓ درباره‌ی علت‌های مخالفت آل بویه با خلفای بنی عباس که سبب ساز از بین رفتن عباسیان شد، در کلاس پرسش و پاسخ کند.
- ✓ با مقایسه‌ی حکومت‌های ایرانی بعد از ورود اسلام به سرزمین مان، درباره‌ی با شکوه‌ترین حکومت ایرانی از لحاظ مساحت قلمرو، رضایتمندی مردم و تربیت اندیشمندان و سازندگی کشور تحقیق کند و نتایج را به کلاس ارائه دهد.
- ✓ قلمرو موافقان و مخالفان حکومت عباسیان را روی نقشه‌ی ایران با رنگ‌های سفید و سیاه ترسیم کند.

ارزشیابی تشخیصی

- ✓ از حکومت‌های ایرانی معاصر با زمان خلافت عباسیان چه می‌دانید؟
- ✓ نحوه‌ی حکومت کردن خلفای عباسی چگونه بود؟
- ✓ سلسله‌ی عباسیان چگونه از بین رفت؟
- ✓ از ابومسلم خراسانی چه می‌دانید؟
- ✓ رودکی و ابوعلی سینا، از شاعران و دانشمندان در کدام دوره از حکومت‌های ایرانی می‌زیستند؟
- ✓ کدام یک حکومت‌های ایرانی مخالف و کدام یک موافق خلافت عباسیان بودند؟

ایجاد انگیزه

فواید درس

- ✓ دانش آموز با تاریخ سرزمین خود به عنوان میراثی ماندگار آشنا می‌شود.
- ✓ دانش آموز با چگونگی ورود اسلام به سرزمین خود و نحوه‌ی درونی شدن اسلام و تلاش‌هایی که برای حفظ آن شد آشنا می‌شود.
- ✓ با بزرگان و شاعران سرزمین خود، که در تمام جهان شناخته شده و مورد احترام هستند آشنا می‌شود.
- ✓ ارتباط مطالب درسی با زندگی فردی و اجتماعی دانش آموز
- ✓ آشنایی با گذشته‌ی ایران و با نامداران ایران زمین و تلاشی که برای پیشرفت و خدمت به علم و ادب داشتند، باعث ایجاد انگیزه و غرور در فرد می‌شود و می‌تواند الگوهای خوبی برای هدفمند کردن زندگی فردی باشند.

پیش‌سازمان دهنده‌ها

- همان هدف‌هایی هستند که ما قرار بعد از تدریس به آن‌ها برسیم.
- این سوالات را پای تخته می‌نویسیم و از دانش آموزان می‌خواهیم تا پایان درس جواب این چند سوال را پیدا کنند.
- ✓ چگونگی تشکیل حکومت توسط ایرانیان را توضیح دهید.
- ✓ ابومسلم خراسانی را که بود و کار مهم او را بیان کنید.
- ✓ نحوه‌ی تشکیل حکومت بنی عباس را توضیح دهید.
- ✓ چگونگی از بین رفتن حکومت عباسیان را بیان کند.
- ✓ علت رونق فرهنگ و هنر در زمان حکومت‌های ایرانی را شرح دهید.
- ✓ دلایل نارضایتی مردم از حکومت بنی امیه و بنی عباس را بیان کنید.

✓ دانشمندان و مشاهیر هر دوره از حکومت های ایرانی را نام ببرید.

سازماندهی مطالب درس

نوشتن عنوان های درس پای تابلو

✓ تشکیل حکومت بنی عباس

✓ حکومت های ایرانی (طاهریان. سامانیان. صفاریان. آل بویه. علویان)

✓ رونق فرهنگ و هنر در دوره ی حکومت های ایرانی

فعالیت های حین تدریس

❖ مهارت آغازین

با پخش فیلم و عکس مرتبط با موضوع درس (مانند تصویری یا فیلمی از یک اثر تاریخی و یا یک اندیشمند و شاعر) توجه دانش آموزان را جلب می کنیم.

❖ انتخاب روش تدریس و ارائه درس

واسه شروع تصمیم گرفتیم فیلمی کوتاه از آرامگاه بوعلی سینا را به کمک دیتا برای بچه ها به نمایش بزارم. پس از نمایش فیلم از بچه ها پرسیدم: با دقت به فیلم نگاه کردید؟ همه باهم گفتن بله خانم بعد نگاه به بچه ها کردم و پرسیدم خبیب اینجا کجا بود؟
مریم گفت خانم بوعلی سینا بود...

خندیدم و گفتم خود بوعلی سینا نبود که دخترم، آرامگاه دانشمند بزرگ بوعلی سینا بود.
بچه های گلم، کی میدونه بوعلی سینا چه کاره بوده؟
راحله: خانم پزشک بود

زهرا: خانم هم پزشک بوده هم دانشمند بوده... هم نویسنده
گفتم زهرا منظورت از نویسنده چیه؟
زهرا گفت خب خانم تو فیلم گفت کتاب قانون رو نوشته...

گفتم همه ی دانشمندان ما چون به فکر پیشرفت دانش و کمک به معلومات انسان ها بودن تمام اطلاعات و نتایج آزمایش هاشون رو تو کتاب های مختلف جمع آوری می کردند. در واقع کتاب های بجا مانده از دانشمندان نتیجه ی یک عمر تلاش و کوشش اون هاست و بسیار باارزشه
در ادامه گفتم: خب بچه ها یه سوال: کدوم یک از شما میدونه بوعلی سینا در زمان کدوم یک از حکومت های ایرانی زندگی می کرده؟

ناهید گفت: ما که نمیدونیم خانم

محبوبه گفت: خانم قبلا خوندم اما یادمون نیست....

گفتم بچه ها بوعلی سینا وزیر دانای یکی از شاهزادگان آل بویه بود....

خب بچه ها کدوم از شما میتونه اسم چند تا از حکومت های ایرانی رو برای ما بگه....

زهرا گفت: من بگم خانم؟ گفتم بفرما.... گفت اشکانیان،،،، ساسانیان،،،، سامانیان،،،، خانم همین آل بویه که گفتید،،،، بنی امیه...
آها نه خانم... بنی امیه ایرانی نبود...

گفتم آفرین خوبه....

بچه ها تو درس پیش گفتیم چرا مردم از بنی امیه ناراضی بودن؟
فاطمه گفت چون ستمگر بودن... گفتم مثلا چطور... گفت امامان رو به شهادت رسوندن...
گفتم بله خلفای بنی امیه قوانین اسلامی رو رعایت نمیکردن... بین نژاد عرب و بقیه نژادها فرق میزاشتن و خودشون رو که
عرب بودن برتر مینستن
اینا همه باعث شد قیام های زیادی علیه بنی امیه شکل بگیره....
مثلا یه خاندانی بود به اسم خاندان بنی عباس... این خاندان هم از بنی امیه ناراضی بودن... واسه همین اومدن تبلیغات زیادی
بین مردم راه انداختن... علیه بنی امیه کلی حرف زدن و از خودشون و کارهای خوبی که می خوان انجام بدن کلی تعریف
کردن... واسه همین طرفدارای زیادی بین مردم پیدا کردن... بخصوص بین ایرانی ها
خب بچه ها به نظرتون چرا ایرانی ها هم طرفدار خاندان بنی عباس شدن؟
سارینا گفت خانم چون بنی امیه امام حسین رو شهید کرده بودن و مردم از بنی امیه ناراحت و عصبانی بودن... چون بنی
امیه رو دوست نداشتن طرفدار بنی عباس شدن
گفتم آفرین... خیلی خوب بود دخترم
بنی عباس به مردم میگفت ما میخواییم با ظلم و ستم مبارزه کنیم... می خواییم انتقام خون امام حسین رو بگیریم. ما بین
عرب و بقیه نژادها فرقی نمیزاریم....
به این ترتیب تعداد گروه های ناراضی از بنی امیه زیاد شد... حالا بچه ها کسی می دونه کدوم ایرانی رهبری ایرانیان ناراضی
رو به عهده گرفت؟
کسی از بچه ها پاسخ ندادن....
ابومسلم خراسانی....
بچه ها: آها!!!!!!... آره خانم اسمشو شنیدیم... میدونیم....
بله بچه ها... پیروان ابومسلم چون لباس های سیاه می پوشیدن بهشون میگفتند سیاه جامگان...
مرکز اصلی حکومت بنی عباس در بغداد بود... عباسیان بر بیشتر سرزمین های اسلامی از جمله ایران حکومت میکردند...
اما کم کم مردم از بنی عباس هم ناراضی شدن...
خب راضیه به نظر تو چی باعث میشه مردم از یه حکومت ناراضی بشن؟
راضیه: به مردم ستم میکنند... دروغ میگن... به وعده هاشون عمل نمیکنن... همینجا خانم...
معلم: آفرین دخترم... خب معصومه به نظر تو چی... توام نظر تو بگو تا دوستات بشنون...
معصومه: خانم وقتی مردم رو اذیت کنن، ظلم کنن، خب مردم ناراضی میشن
درسته دخترم
بچه ها بنی عباس هم مثل بنی امیه به مردم ستم میکرد... به وعده ها و تبلیغاتش عمل نکرد... به امامان معصوم ستم میکرد
و اصلا اسلام براشون اهمیتی نداشت...
اینا باعث شد که خیلی ها از بنی عباس ناراضی باشن...
همزمان با بنی عباس، چندین حکومت کوچک تر ایرانی هم شکل گرفته بودن... هر کدوم پایتخت خودشون رو
داشتن... وزیران خودشون رو داشتن و پایتخت های جداگانه ای داشتن....
مثل طاهریان... سامانیان... صفاریان... آل بویه و علویان...
بعضی ازین حکومت ها با بنی عباس روابط دوستانه داشتن... بعضی هاشون هم با بنی عباس مخالف بودن...
مثلا آل بویه و علویان مخالف بنی عباس بودن و تمام تلاششون رو میکردند که عباسیان از بین بروند...

میدونید چرا؟؟؟ چون آل بویه و علویان شیعه بودند... اما بنی عباس امامان شیعه و شیعیان رو خیلی اذیت میکردند... همین باعث نارضایتی میشه دیگه...

حالا کتاب هاتون رو باز کنید... صفحه ۹۹ رو ببینید...

بچه ها به این نقشه ها خوب نگاه کنید...

اون شهرهایی که کنارش یه مربع کشیده پایتخت هستند...

خب به من بگید اولین نقشه ، قلمرو کدوم حکومت ایرانی رو نشون میده؟

بچه ها: طاهریاااااااااا

معلم: آفرین... پایتخت طاهریان کجا بوده؟

بچه ها: نیشابور

مرضیه: خانم پایتختش هرات بوده...

معلم: نه دخترم ، گفتم کنار پایتخت ها شکل مربع کشیدن... دقت کن... مربع کنار کدوم شهره؟

مرضیه: آها آره خانم...

بچه ها خوب نگاه کنید... قلمرو طاهریان رو در مقایسه با نقشه ایران فعلی مقایسه کنید... ببینید کدوم قسمت از ایران فعلی قلمرو طاهریان میشده؟؟؟

صبا: خانم شرق ایران

معلم: آفرین...

هم شرق ایران هم یک قسمت هایی از غرب افغانستان... درسته؟؟؟ هرات جزو افغانستان فعلی هست... مگه نه؟

((به همین ترتیب تمام نقشه هارو با بچه ها بررسی میکنیم... به پایتخت ها و مساحت هاشون اشاره میکنیم... نقشه هارو باهم مقایسه می کنیم... از بچه ها میخوایم بهمون بگن پهناورترین حکومت ایرانی با توجه به نقشه ها کدوم بوده؟؟؟ / یا مثلا قلمرو کدوم حکومت ایرانی با ایران فعلی بیشترین اشتراک رو داره؟؟))

...

مهارت پرسش کردن و ارزشیابی تکوینی

بهتر است درس ۱۹ را با توجه به حجم درس به دو بخش تقسیم نموده و معلم پس از آموزش بخش اول، (تشکیل حکومت بنی عباس) متناسب با اهداف در نظر گرفته شده برای آن بخش و جهت آگاهی از یادگیری دانش آموزان و پاسخ به سوالات و مفروضه های ذهنی شاگردان پیرامون مباحث بخش اول به پرسش و پاسخ پردازد....

باید توجه نمود که سوالات علاوه بر سطح دانش ، باقی سطوح رو نیز مورد نظر قرار دهد.

سوالات بخش اول

- ✓ چگونگی تشکیل حکومت توسط ایرانیان را توضیح دهید.
- ✓ ابومسلم خراسانی را که بود و کار مهم او را بیان کنید.
- ✓ چرا به پیروان ابومسلم سیاه جامگان می گفتند.
- ✓ بنی عباس بیشتر وزیران خود را از بین چه کسانی انتخاب می کرد؟
- ✓ نحوه ی تشکیل حکومت بنی عباس را توضیح دهید..
- ✓ چگونگی از بین رفتن حکومت عباسیان را بیان کند.
- ✓ دلایل نارضایتی مردم از حکومت بنی امیه و بنی عباس را بیان کنید.
- ✓ کدام حکومت های ایرانی مخالف بنی عباس بودند و چرا؟

پس از اطمینان از اینکه دانش آموزان مطالب درسی را یاد گرفته و فهمیده اند، به سراغ بخش دوم درس می رویم و آموزش این بخش را شروع میکنیم.

سوالات بخش دوم

- ✓ علت رونق فرهنگ و هنر در زمان حکومت های ایرانی را شرح دهید.
- ✓ پهناورترین حکومت ایرانی با توجه به نقشه های کتاب کدام است؟
- ✓ دانشمندان و مشاهیر هر دوره از حکومت های ایرانی را نام ببرید.
- ✓ پایتخت کدام حکومت ایرانی بخارا بوده است؟
- ✓ مقایسه ی نقشه ها با هم قلمرو کدام حکومت ایرانی از تمامی حکومت ها کوچکتر است؟
- ✓ پدر شعر فارسی لقب کیست؟
- ✓ بوعلی سینا دانشمند و وزیر کدام یک از حکومت های ایرانی است؟

مهارت تمرین کردن

دانش آموزان را گروه بندی می کنیم....

به عنوان مثال به چهار گروه تقسیم می کنیم و از آن ها می خواهیم هر کدام از گروه ها ، یک بخش را با هم مرور کنند....راجع به آن بخش با هم صحبت کنند... نظرات و سوالات خود را با هم در میان بگذارند و جوابی برای سوالات یکدیگر در نظر بگیرند، اگر جایی مطالبی مشترک با عنوان درس امروز شنیده اند، بیان کنند...

و پس از پایان زمان داده شده، از هر گروه می خواهیم که همان بخش محول شده را به اضافه ی نتایج گفتگو و نظرات اعضای گروه ، به کلاس ارائه دهند.

تمرین کردن بهتر است در همان جلسه ی تدریس انجام شود تا بین مطالب فاصله ایجاد نشود و بتوان یادگیری دانش آموزان را از سطح دانش به سطوح کاربرد و ترکیب رساند.

مثلا:

گروه مریم: تشکیل حکومت عباسی

گروه شقایق : چگونگی از بین رفتن بنی عباس

گروه لاله: نقشه خوانی و مقایسه قلمرو حکومت های ایرانی باهم

گروه نسترن: علت های رونق و فرهنگ در دوره ی حکومت های ایرانی، دانشمندان و مشاهیر هر دوره

مهارت پایان دادن درس و جمع بندی

چگونگی تشکیل حکومت توسط ایرانیان بیان و نحوه ی تشکیل حکومت بنی عباس و نقش ابومسلم خراسانی توضیح داده شد. سپس چگونگی از بین رفتن بنی عباس را فرا گرفتند و علت رونق فرهنگ و هنر در زمان حکومت های ایرانی توضیح داده شد.

همچنین می توان با تشویق دانش آموزان به مطالعه بیشتر در زمینه ی موضوعی که تدریس شد، نوشتن یک صفحه راجع به آثار باستانی به جا مانده از هر یک از حکومت های ایرانی و خدمات و یا خیانت هایی که داشته اند، تحقیق راجع به زندگی نامه ی اندیشمندان و هنرمندان معاصر با هر دوره حکومت های ایرانی تدریس را به پایان برد.

فعالیت های پایانی تدریس: ارزشیابی پایانی

✓ حکومت بنی امیه با تبلیغات زیاد طرفدارانی در میان ایرانیان پیدا کرد.

غلط

صحیح

سوالات کتبی صحیح و غلط

<p>✓ بیشتر حکومت های ایرانی در قلمرو خلافت عباسیان قرار داشتند.</p> <p>صحيح ☐ غلط ☐</p> <p>✓ قلمرو علویان بیشترین مساحت را در بین حکومت های ایرانی داشته است.</p> <p>صحيح ☐ غلط ☐</p> <p>✓ رودکی شاعر معروف دوره ی صفاریان بوده است.</p> <p>صحيح ☐ غلط ☐</p> <p>✓ بنی عباس شیوه ی درست کشورداری را می دانستند و بر بیشتر سرزمین های اسلامی حکومت می کردند.</p> <p>صحيح ☐ غلط ☐</p>	
<p>✓ رودکی شاعر معروف دوره ی می باشد.</p> <p>✓ ابوعلی سینا دانشمند بزرگ ایرانی، وزیر یکی از شاهزاده گان می باشد.</p> <p>✓ فرماندهی گروه های ناراضی از بنی امیه در ایران را به عهده داشت.</p> <p>✓ مرکز اصلی حکومت بنی عباس در بود.</p> <p>✓ خلیفه ی عباسی به دست یکی از فرمانروایان به زندان افتاد.</p>	<p>سوالات کتبی جای خالی</p>
<p>✓ با ورود عرب های مسلمان به ایران کدام حکومت منقرض شد؟</p> <p>(الف) سامانیان (ب) صفاریان (ج) ساسانیان (د) طاهریان</p> <p>✓ کدام یک از امامان زیر به دست بنی عباس به شهادت رسیدند؟</p> <p>(الف) امام جعفر صادق (ب) امام حسین (ج) امام موسی کاظم (د) امام باقر</p> <p>✓ پایتخت آل بویه کدام یک از شهرهای زیر است؟</p> <p>(الف) نیشابور (ب) اصفهان (ج) بخارا (د) زرنج</p> <p>✓ کدام یک از حکومت های زیر از دشمنان بنی عباس بودند؟</p> <p>(الف) طاهریان (ب) آل بویه (ج) سامانیان (د) صفاریان</p> <p>✓ کدام یک از حکومت های ایرانی به زبان فارسی اهمیت زیادی میدادند و بیشترین شاعران و دانشمندان متعلق به این دوره اند؟</p> <p>(الف) آل بویه (ب) سامانیان (ج) علویان (د) طاهریان</p>	<p>سوالات کتبی چهار گزینه ای</p>
<p>✓ ابومسلم خراسانی که بود و کار مهم او را بیان کنید.</p> <p>✓ چرا به پیروان ابومسلم سیاه جامگان می گفتند.</p> <p>✓ نحوه ی تشکیل حکومت بنی عباس را توضیح دهید..</p> <p>✓ چگونگی از بین رفتن حکومت عباسیان را بیان کند.</p> <p>✓ دلایل نارضایتی مردم از حکومت بنی امیه و بنی عباس را بیان کنید.</p> <p>✓ علت رونق فرهنگ و هنر در زمان حکومت های ایرانی را شرح دهید.</p>	<p>سوالات کتبی تشریحی</p>

- ✓ دانشمندان و مشاهیر دوره ی آل بویه و سامانیان را نام ببرید.
- ✓ بوعلی سینا دانشمند و وزیر کدام یک از حکومت های ایرانی است؟

دادن تکالیف و فعالیت های عملی

علاوه بر موضوعاتی که در کلاس تدریس شد ، از دانش آموزان خواسته می شود که هر کدام تحقیقی راجع به موضوعات ارائه شده (حکومت های ایرانی، قلمرو هر کدام، آثار تاریخی به جا مانده، اندیشمندان و هنرمندان متعلق به هر دوره و خدمات و خیانت های هر حکومت) آماده کنند و به کلاس ارائه دهند همچنین درباره ابوعلی سینا یا رودکی و دوره ای که در آن می زیسته اند تحقیقی انجام دهند و سر کلاس ارائه دهند.

نقد و بررسی درس

تشخیص و تدوین نقاط قوت و محاسن درس

آشنایی دانش آموز با تاریخ سرزمین کهن خود، بسیار ارزشمند است. و این بزرگترین نقطه قوت این درس است.

تعیین و تشخیص و تدوین نقاط ضعف و معایب درس

از جمله معایب این درس پرداخت بسیار محدود و گذرا به هریک از حکومت های ایرانی و نقش ها و تاثیرات آنان در تاریخ و خلاصه بودن و فشرده بودن درس می باشد. به عنوان مثال از حکومت های طاهریان ، سامانیان، آل بویه یا علویان فقط یه عنوان آورده شده است که به تنهایی کفایت نمی کند و برای دانش آموز پرسشگر کافی نیست. عنوان درس " ایرانیان مسلمان حکومت تشکیل می دهند" اما متن درس بخوبی این عنوان را پوشش نداده است. پراکنده گی مطالب طوری است که عنوان ها به صورت درس های متفاوت در نظر گرفته می شود. حال آنکه هر دو به دنبال هم آمده اند و انسجام لازم در متن مشاهده نمی شود. در نظر نداشتن فعالیت های مجزا برای هر بخش نیز به نوبه ی خود می تواند یک نقطه ی ضعف باشد. چرا که در بسیاری موارد با یک فعالیت خواسته شده از دانش آموز می توان انسجام و ارتباط بین مطالب را روشن سازی کرد.

ارائه مناسب و راهبردهای علمی جهت تقویت نقاط قوت و محاسن درس

ارائه پیشنهاد های مناسب و راهبردهای علمی جهت حذف یا تعدیل معایب و نقاط ضعف درس

پس از پرسش و پاسخ های سر کلاس و به دست آوردن اشکالات و ابهامات دانش آموزان، به هر گروه از شاگردان موضوعی برای تحقیق و بررسی می دهیم و از آنان میخواهیم که نتایج تحقیقات خود را به کلاس ارائه دهند تا بقیه دوستان آن ها هم استفاده کنند.